

Demokratiapäivä

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

Kommun-
förbundet

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HYVIL

Dialogi rakentaa demokratiaa

Taina Susiluoto & Mikko Lehtonen

Klo 9.05

Mitä demokratia tarkoittaa tai merkitsee sinulle?

Finanssineuvos
Katju Holkeri
valtiovarainministeriö

Osastopäällikkö
Johanna Suurpää
oikeusministeriö

Valtuuston puheenjohtaja
Daniel Sazonov
Suomen Kuntaliitto

Toimitusjohtaja
Minna Korkiakoski-Västi
Hyvil Oy

1 Minkälaiselta demokratian tila ja tulevaisuus näyttävät meillä ja maailmalla?

2 Miten uudistamme julkista hallintoa ja roolejamme osana toimivaa demokratiaa ja hyvinvointiyhteiskuntaa?

3 Miten luomme yhteisymmärrystä ja lisäämme ihmisten luottamusta omiin kykyihin ja mahdollisuuksiin osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa?

Keskustelussa esiin nousseita asioita

- Kansalaisyhteiskunta kaipaa lisää demokratiakeskustelua Suomessa. Uskallammeko keskustella siitä, mikä haastaa ja nakertaa suomalaista demokratiaa? Yhteistyön kulttuuri on demokratiamme vahvuuksia ja yhteistyö tekee osallistumisesta mielekästä.
- Järjestöavustusten pieneneminen osana valtiontalouden säästöjä vaikuttaa kansalaisyhteiskuntaan. Kansainvälinen toimintaympäristö ja turvallisuustilanne vaikuttavat myös.
- Digiosallisuus on digitaalisen yhteiskunnan edellytys. Panelistit muistuttivat, että digitalisaatio, mis- ja disinformaation torjuminen sekä vastakkainasettelun vähentäminen pitää ottaa ennakoivasti huomioon, kun teemme töitä demokratian eteen.
- Dialogi auttaa ymmärtämään erilaisia kokemuksia, näkemyksiä ja tarpeita. Käydyn dialogin pitäisi myös vaikuttaa johonkin. Luottamusta syntyy, kun ihmiset näkevät, että dialogi johtaa muutokseen. Mihin voisimme luvata dialogien vaikuttavan?
- Osallisuustoiminnassa pitäisi vahvistaa myös niiden ääntä, jotka eivät osallistu, niiden jotka eivät halua tai pysty. Ytimessä on yksilön kokemus osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta. Meidän pitäisi poistaa osallistumisen esteitä, eikä vain luoda uusia välineitä niille, jotka jo osallistuvat.

Tutustu tarkemmin

- Tule mukaan avoimen hallinnon toimintaan, kuten kansallisiin dialogeihin, kansalaisjärjestöakatemioiden ja avoin demokratia -verkostoon. Lisätiedot ovat osoitteessa <https://avoinhallinto.fi/>
- Löydät demokratian tilaa ja demokratiakehitystä kuvaavia demokratiaindikaattoreita osoitteesta <https://oikeusministerio.fi/demokratiaindikaattorit>
- Perehdy The Global State of Democracy 2024 -raporttiin osoitteessa <https://www.idea.int/gsod/2024/>
- Tutustu uusiin demokratiapalveluihin, kuten digiraatiin ja hyvinvointialuealoitteeseen osoitteessa <https://www.demokratia.fi/>

Ikääntyvän yhteiskunnan haasteita ratkaisemassa

Mikko Lehtonen ja Soile Kuitunen

Klo 9.50

Kuinka kannustamme aktiiviseen kansalaisuuteen, kaiken ikäisenä?

Johtaja
Jarna Petman
Ihmisoikeuskeskus

Vanhusasiavaltuutettu
Päivi Topo

Väitöskirjatutkija
Anniriikka Rantala
Tampereen yliopisto

Teuvan kunnanjohtaja
Veli Nummela

1 Minkälaisia näkymiä meillä on seuraavan sukupolven moninaistuvaan Suomeen?

2 Miten otamme paikalliset yhteisöt ja lähidemokratian mukaan ratkaisemaan ikääntyvän Suomen haasteita kaupungeista harvaan asutuille alueille?

Kaksi kysymystä yhteistä keskustelua varten

Suomalaisen yhteiskunnan suuri vitsaus on yksinäisyys.

- Mitä voimme tehdä vähentääksemme ikääntyneiden ihmisten yksinäisyyttä?
- Miten sukupolvien välinen dialogi, yhteinen ja jaettu toimijuus voisi auttaa meitä selättämään yksinäisyysongelmaa?

3 Kuinka vahvistamme ikäihmisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä arjen kohtaamisissa, toisaalta elämänculussa?

Keskustelussa esiin nousseita asioita

- Panelistit muistuttivat ikäihmisten osallisuudesta, aktiivisesta toimijuudesta ja yhteisöllisyydestä. Kansainväliset ihmisoikeussopimukset soveltuvat myös ikäihmisiin. Tutkimuksessa puhutaan paikoillaan vanhenemisen käsitteestä. Tarvitsemme sen rinnalla yhteisössä vanhenemisen käsitettä. Kuulemmeko päätöksenteossa kaikkein ikääntyneimpien äänen? Moninaisuus on voimavara, ei erilaisuutta eikä eriarvoisuutta, mikä meidän pitäisi muistaa yhteiskunnassa.
- Tarvitsemme rohkeutta puhua vähemmistöjen oikeuksista ja valtiontalouden säästöjen vaikutuksista. Vähemmistöillä on kokemus siitä, että niitä mitätöidään.
- Ihmisoikeudet ovat arvokas asia. Oikeudet sisältävät myös vastuun itsestä ja muista. Rohkeutta sanoittamiseen ja toivon ja luottamuksen rakentamiseen. Tarvitsemme osallisuutta vahvistavaa toimintakulttuurin muutosta, jotta saamme ihmisiä syrjästä esiin. Esimerkiksi muistisairaat pitäisi tunnistaa kohderyhmänä nykyistä paremmin. Kunnioittava puhe vahvistaa myös yhteenkuuluvuuden tunnetta.
- Vammaiset henkilöt kokevat syrjintää iästä riippumatta. Myös heidän pitäisi voida osallistua päätöksentekoon, ja vammaisneuvostoja pitäisi kuulla syrjinnän ehkäisemiseksi. Kaavoitus ja asuntopolitiikka vaikuttavat myös demokratiaan, kuten kohtaamismahdollisuuksiin. Eri asukasryhmät pitäisi ottaa mukaan asuin- ja elinympäristön suunnitteluun.

Mitä opimme Suomen ensimmäisistä aluevaaleista?

Sami Borg & Marianne Pekola-Sjöblom

Klo 11.00

Mitä opimme Suomen ensimmäisistä aluevaaleista?

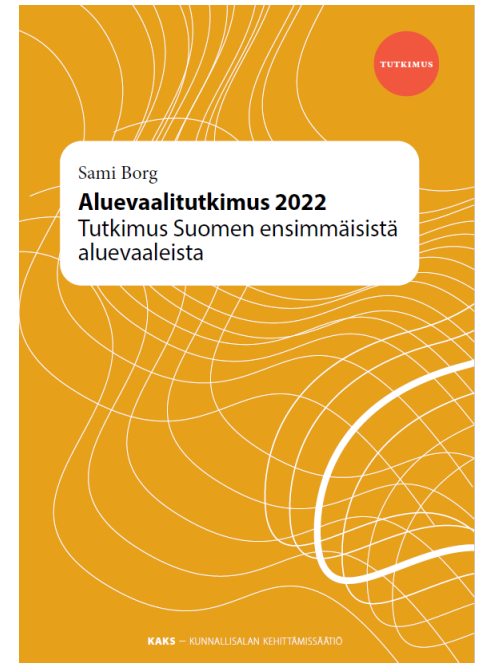
tutkimuspäällikkö Sami Borg

Kunnallisan kehittämissäätiö KAKS

Kansallinen Demokratiapäivä 2024

Paikalliset yhteisöt demokratian voimavarana

Helsinki, oikeusministeriö, 11.10.2024

Aluevaalit 2022: taustaa

- Aluevaalien ja sote-uudistuksen kohtalonyhteys
- Sipilän hallitus 2015-2019: sote-uudistuksen pitkittyminen ja maakuntavaalien peruuntuminen
- Rinteen ja Marinin hallitukset 2019-2023: hyvinvointialueuudistus ja aluevaalit 2022;
- Valittu 21 hyvinvointialueen malli on monien kompromissien tulos. Vaikka malli noudattaa pääosin maakuntajakoa, mukana on myös alueellisesti keinotekoiselta vaikuttavia hyvinvointialueita.
- Korona varjosti erityisesti vuoden 2021 kuntavaalien järjestämistä, mutta aihe keskustelutti myös aluevaaleissa. Korona ei kuitenkaan merkittävästi vaikeuttanut ensimmäisten aluevaalien toimittamista.
- Uusi, viides yleisten vaalien tyyppi: eduskuntavaalit, presidentinvaalit, kuntavaalit, europarlamenttivaalit ja aluevaalit. Vaaliruuhkan välttämiseksi kunta- ja aluevaalit järjestetään normaalitilanteessa samanaikaisesti.

Aluevaalit 2022: kokemuksia ehdokasasettelusta I

- Puolueilla oli ensiarvoisen tärkeä rooli aluevaalien ehdokasasettelussa, kuten muissakin vaalityypeissä. Vuonna 2022 aluevaaliehdokkaita oli lähes 10 600.
- Ehdokkaiden kelpoisuusehdot ja rajoitukset: hyvin väljä tulkinta.
- Luottamustehtävien kasautumisesta keskusteltiin runsaasti ennen vaaleja, ja keskustelu jatkuu (kolmoisrooli).
- Valtuustokoon vaihtelu: 59-79 → myönteistä suhteellisuuden toteutumisen kannalta.

Aluevaalit 2022: Kokemuksia ehdokasasettelusta II

- Suurimmilla hyvinvointialueilla suurin osa eduskuntapuolueista sai listansa ainakin suurin piirtein täyteen.
- Aluevaalien ehdokasasettelussa korostui kuntavaaleja voimakkaammin ehdokkaiden asiantuntijatausta.
- Vuoden 2022 aluevaaleissa ehdokkaita per paikka -suhdeluvun vaihteluväli: 6,1 (Keskipohjanmaan hva) - 9,4 Varsinais-Suomen hva)
- Ehdokkaista noin joka kolmas oli kunnanvaltuutettu. Kansanedustajia oli ehdolla 111.

Aluevaalit 2022: Ehdokasasettelun alueellinen kattavuus ja alueellinen tasapainoisuus

- Alueellinen kattavuus → Ehdokaslistat sisältävät ehdokkaita mahdollisimman monesta hyvinvointialueen kunnasta.
- Alueellinen tasapainoisuus → Ehdokkaita on listoilla suurin piirtein samassa suhteessa kuin hyvinvointialueella on äänioikeutettuja eri kunnista.
- Puolueet ja muut ryhmittymät onnistuivat saavuttamaan vuoden 2022 aluevaalien ehdokasasettelussa kohtuullisen hyvän alueellisen kattavuuden ja tasapainoisuuden.

Vuoden 2022 aluevaalien kampanjoista...

- Vaalikampanjan loppuvaiheen ajoittuminen joulukuun ja uuteen vuoteen sekä koronatilanne korostivat jonkin verran internetin ja sosiaalisen median merkitystä kansalaisten tavoittamisessa.
- Valitsijakyselyn mukaan aluevaaleja seurattiin silti kutakuinkin samassa suhteessa eri tietolähteistä kuin muitakin vaaleja.
- Kyselyjen nojalla aluevaalikampanjoita seurattiin jonkin verran vähemmän kuin kuntavaalikampanjoita.
- Vaalibudjettien perusteella myöskään puolueet eivät pitäneet aluevaaleja aivan yhtä tärkeinä kuin kuntavaaleja.
- Vaalikeskustelut ja -viestintä kohdistuivat pääosin hva-aiheisiin. Poikkeuksiakin oli (esim. PS ja bensiinin hinta)

Vuoden 2022 aluevaalien äänestysprosentti jäi odotetun matalaksi

Taulukko 4.1

Vuoden 2022 aluevaalien äänestysprosenttitietoja ja ennakkoäänestystietoja verrattuna vuoden 2021 kuntavaaleihin (% lkm. ja %-yksikkö)

	Aluevaalit 2022	Kuntavaalit 2021	Ero AV-KV (%-yksikköä)
Kaikki äänioikeutetut	47,5	55,1	-7,6
Miehet	44,8	53,6	-8,8
Naiset	50,1	56,5	-6,4
Muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset	10,5	16,0	-5,5
Islannin ja Norjan kansalaiset	24,4	34,1	-9,7
Muiden ulkomaiden kansalaiset	12,7	21,1	-8,4
Äänioikeutettuja	3 927 728	4 460 299	-532 571
Äänestäneitä	1 866 663	2 457 819	-591 156
Äänioikeutettuja Helsingissä		542 830	
Äänestysprosentti Helsingissä		61,7	
Ennakkoon äänestäneitä	1 041 794	1 474 538	-432 744
Ennakkoon äänestäneiden osuus äänestäneistä	55,8	60,0	4,2

Lähde: Vertailun pohjatiedot oikeusministeriön vaalit.fi-tietopalvelusta. Kuntavaaleja koskevat tiedot sisältävät Helsingin tiedot.

Taulukko 4.2

Arvio ikäryhmien äänestysprosentista ^a vuoden 2022 aluevaaleissa ja äänestysprosentin muutoksesta vuoden 2021 kuntavaaleista koulutustasoryhmittäin (% ja %-yks.)

	18–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–	Kaikki
Aluevaalit 2022 (arvio)								
Perusaste	23,8	10,8	15,3	21,7	33,3	49,4	40,4	32,0
Keskiaste (toinen aste)	28,9	27,0	34,5	41,4	50,7	61,1	53,7	41,5
Alin korkea-aste ^b	–	18,5	44,8	58,9	67,1	75,7	66,4	67,0
Alempi korkea-aste	49,5	48,9	54,7	62,2	70,0	79,5	70,0	58,8
Ylempi korkea-aste ^c	–	61,6	66,3	74,2	79,3	83,7	76,0	72,5
Kaikki	27,1	32,8	42,4	49,9	56,2	63,2	50,3	47,0

Taulukko 1.2

Vuoden 2022 aluevaalien tulos, koko maa (äänien lkm., %, paikat, muutokset verrattuna vuoden 2021 kuntavaaleihin)

Ehdokasasettaja	Äänet	%	Paikat	Äänimäärä- muutos/ KV2021	Ääniosuus- muutos (%-yks.)
Kansallinen Kokoomus	401 853	21,6	289	-35 146	0,9
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	359 462	19,3	277	-26 253	1,1
Suomen Keskusta	356 851	19,2	297	1 416	2,4
Perussuomalaiset	206 637	11,1	155	-113 653	-4,0
Vasemmistoliitto	148 720	8,0	100	-3 299	0,8
Vihreä liitto	137 221	7,4	90	-55 790	-1,8
Suomen ruotsalainen kansanpuolue	91 409	4,9	76	-8 219	0,2
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	78 914	4,2	57	-3 432	0,3
Liike Nyt	33 767	1,8	20	5 882	0,5
Valta kuuluu kansalle	24 189	1,3	10	24 189	1,3
Muut puolueet yht.	7 819	0,4	0	-2 042	0,0
Muut ryhmät	12 684	0,7	8	-33 082	-1,5
Yhteensä	1 859 526	100,0	1 379		
Mitättömät äänet	7 137	0,4		-3 398	.
Äänet yhteensä	1 866 663	100			

Lähde: Oikeusministeriön vaalit.fi-sivuston tieto- ja tulospalvelu. Vertailussa valtakunnalliseen kuntavaalitulokseen Helsinki puuttuu tarkastelusta.

Aluevaalit koetaan toisen asteen vaaleiksi

Taulukko 4.7

”Ovatko kaikki vaalit yhtä tärkeitä?” ja ”mitkä vaalit ovat mielestäsi muita tärkeämpiä?”.
Vastaukset luokiteltuina ikäryhmittäin (%)

	18–30	31–40	41–50	51–60	61+	Kaikki
A Ovatko kaikki vaalit yhtä tärkeitä?						
1 Kaikki mainitut vaalit ovat yhtä tärkeitä	45	42	44	48	62	50
2 Kaikki mainitut vaalit eivät ole yhtä tärkeitä	48	49	48	45	35	43
3 En osaa sanoa	8	10	8	7	3	7
YHT.	100	100	100	100	100	100
(n)	(266)	(238)	(244)	(194)	(456)	(1398)
B Mitkä vaalit ovat mielestäsi muita tärkeämpiä? (kysyttiin vain vaihtoehdon A2 vastanneilta, % on muita tärkeämpi)						
Aluevaalit	20	10	10	20	20	16
Eduskuntavaalit	87	90	91	92	91	90
Europarlamenttivaalit	23	20	10	9	11	15
Kuntavaalit	39	49	39	54	53	47
Presidentinvaalit	45	47	50	60	58	52
(n pienimmillään)	(127)	(115)	(115)	(86)	(158)	(601)

Lähdeaineisto: Kantar TNS/KAKS, aluevaalien seurantakysely. Kysymys A kuului kokonaisuudessaan sanatarkasti: ”Suomessa toimitetaan erityyppisiä yleisiä vaaleja, aluevaalit, eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit, kuntavaalit ja presidentinvaalit. Ovatko jotkin niistä mielestäsi muita tärkeämpiä vai ovatko kaikki mainitut vaalit yhtä tärkeitä?” B-kohdan monivalintakysymyksen kaikki vastausvaihtoehdot (eli erityyppiset vaalit) näkyvät taulukossa.

Kohti vuoden 2025 samanaikaisia kunta- ja aluevaaleja...

- Hyvinvointialueiden keho taloudellinen tilanne vaikeuttanee osaltaan aluevaalien ehdokashankintaa.
- Samaan suuntaan vaikuttaa joidenkin hyvinvointialueiden ottaminen tarkkailulistalle (Ylen uutinen 24.0.2024).
- Muutkin julkisuudessa esitetyt kielteiset näkemykset hyvinvointialueista hankaloittavat aluevaalien ehdokashankintaa.
- Lisäksi kunta- ja aluevaalien samanaikaisuus vaikeuttanee ehdokashankintaa molemmissa vaaleissa .
- Äänestysprosenttien näkökulmasta kokemukset vaalien samanaikaisesta toimittamisesta eivät ole rohkaisevia (v. 1996).
- Kansalaisten innostamisessa vuoden 2025 kunta- ja aluevaaleihin riittää työtä!

Kuntavaalit ja aluevaalit

Kommenttipuheenvuoro

Kansallinen Demokratiapäivä 11.10.2024

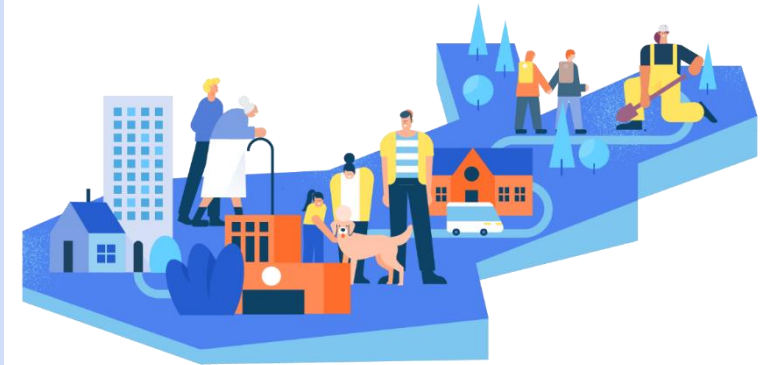
Marianne Pekola-Sjöblom, Kuntaliitto

Vaaleihin liittyviä tuoreita tulostietoja*

- ❖ Kolme neljästä kokee, että kuntavaaleissa äänestämisen on tärkein tapa vaikuttaa oman kuntansa asioihin.
- ❖ Valtaosa ilmoitti aikovansa äänestää ensi kevään kuntavaaleissa.
- ❖ Selvästi yli puolet ilmoitti aikovansa äänestää myös ensi kevään aluevaaleissa.
- ❖ Kuntavaaleja selvästi enemmän epävarmuutta aluevaaleissa äänestämisestä.

- ❖ Kuntapolitiikka ei suuresti kiinnosta, mutta kunnan asioiden seuraaminen kyllä.
- ❖ Vaaliehdokkuus kiinnostaa aniharvoja, luottamustehtävät voisivat kiinnostaa.
 - > mitä tehdä, miten tavoittaa ns. *piilopotentialia*, jota näyttäisi löytyvän etenkin nuoremmista ikäluokista?

Kuntaliitosta löytyy paljon vaaliaiheista tietoa

Kuntaliiton kuntavaalianalyysi 2021

Uusissa valtuutetuissa ennätysmäärä naisia ja kansanedustajia

Kuntapuheenjohtajistot edelleen vahvasti keskustan, SDP:n ja kokoomuksen hallussa

Uudet ennakoäänestystavat ja -paikat lisäsivät kiinnostusta kuntavaaleihin

Analyysi kuntavaalien ehdokkaista

Ehdokasmäärä kääntyi nousuun, mutta naisten ja nuorten osuudet laskivat

Kuntavaalit 2021

Tutustu kuntavaaliehdokkaiden taustoihin

30

Kuntalaistutkimuksen ensimmäiset tulokset

Peräti 82 prosenttia aikoo äänestää kuntavaaleissa - vaalien merkitys koetaan entistä tärkeämmäksi

Valituista aluevaltuutetuista jopa 77 prosenttia istuvia kunnanvaltuutettuja
Aluevaalien ehdokkaista joka kolmas on kunnanvaltuutettu
Äänestysaktiivisuuden sydämkäyrä
Visualisointi: äänestysaktiivisuus kunta-, eduskunta- ja aluevaaleissa

Kuntapoliitikot ennätysellisen vahvoilla uudessa eduskunnassa

EU-vaalien ehdokkaista 40 prosenttia on kunnanvaltuutettuja

Kuntavaalit

13.4.2025

Onneksi on kunta.

Ilman toimivia kuntia ja kaupunkeja ei
ole toimivaa yhteiskuntaa.

Kohti vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleja

Niklas Wilhelmsson

Klo 11.25

Alue- ja kuntavaalit 13.4.2025

- Alue- ja kuntavaaleissa yhtenevät
 - Aikataulut
 - Äänestysaluejako ja äänestyspaikat
- Äänestäjä voi käyttää molemmat äänioikeutensa samalla äänestyskerralla tai erikseen eri kerroilla, esimerkiksi niin, että hän äänestää ennakkoon kuntavaaleissa ja vaalipäivänä aluevaaleissa.
- Aluevaalien äänestyslippu on violetti ja kuntavaalien äänestyslippu valkoinen.
- Ehdokaslistojen yhdistelmä on aluevaaleissa painettu violetille paperille ja kuntavaaleissa valkoiselle.
- Helsingiläisillä äänioikeus vain kuntavaaleissa
 - Helsingissä yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa ja laitosäänestyksessä kuitenkin mahdollista äänestää aluevaaleissa

Yhdistelmävaalit käytännössä: ehdokasasettelu

- Sama henkilö voi olla ehdokkaana molemmissa vaaleissa ja tulla valituksi
- Ehdokasasettelusta ja tuloksen vahvistamisesta vastaava viranomainen
 - Aluevaaleissa aluevaalilautakunta (2022 asetettu)
 - Kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta (2021 asetettu)
- Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa ennakoäänestysasiakirjojen käsittelystä ja molempien vaalien äänten laskemisesta

Yhdistelmävaalit käytännössä: ennakkoäänestys

- Kunnat vastaavat ennakkoäänestyspaikoista kotimaassa ja UM ennakkoäänestyspaikoista ulkomailla.
- Ennakoon äänestäessä syntyy kaksi lähetekuorta
- Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelystä
- Kaikissa ennakkoäänestyspaikoissa voi äänestää alue- ja kuntavaaleissa, myös Helsingin ennakkoäänestyspaikoissa
 - Ennakkoäänestyspaikoilla on ehdokaskirja, jossa on kaikkien alueiden ja kuntien ehdokasnumerot
 - Ennakoon äänestettäessä syntyy kaksi lähetekuorta
- Kirjeäänestysmateriaalin tilauspalvelu avautuu 13.1.2025

Yhdistelmävaalit käytännössä: vaalipäivä

- Kunnat vastaavat vaalipäivän järjestelyistä (äänestyskopit, urnat yms.)
 - Lähtökohtaisesti äänestys tapahtuu yhdellä kertaa samassa kopissa. Kopissa on sekä aluevaalien yhdistelmä sekä kuntavaalien yhdistelmä
 - Kunta voi järjestää myös erilliset kopit molemmille vaaleille
- Vaalipäivän äänestyspaikalla voi olla käytössä kaksi urnaa, ns. perinteinen urna sekä pahvinen aluevaalien urna
 - ”Väärään” urnaan mennyt ääni lasketaan oikean vaalin tulokseen
- Yhdistelmävaaleja on toimitettu Suomessa aiemminkin: esim. Kainuun maakuntavaalit yhdessä kuntavaalien kanssa 2004 ja 2008 sekä europarlamenttivaalit yhdessä kuntavaalien kanssa 1996.

Yhdistelmävaalit käytännössä: tuloksen laskenta

- Vaalituloksen laskenta
 - Molempien vaalien ennakkoäänet (ml. kirjeäänet) laskee kunnan keskusvaalilautakunta vaalipäivän aikana aikaisintaan klo 10 alkaen. Tavoitteena on, että molempien vaalien ennakkoäänet olisi laskettu kello 20 mennessä, jolloin ne voidaan julkaista.
 - Vaalipäivän alustavan ääntenlaskennan aloittaa vaalilautakunta äänestyspaikalla heti kello 20 jälkeen, kun vaalipäivän äänestys on päättynyt. Vaalilautakunta laskee molempien vaalien alustavan tuloksen. OM ohjeistaa kuntia laskemaan molempien vaalien tuloksen samanaikaisesti, tai ensin aluevaalien tuloksen.

Viestintä vaaleista

- Vaalit.fi ja OM:n tiedotteet ja verkkouutiset
- OM järjestää virkamiesvetoisia vaaliklinikoita medialle
- Viestintämateriaaleina äänestäjille
 - Äänioikeusilmoitus
 - Ohjejuliste äänestyspaikoille
 - Someviestintä
 - Vieraskielinen viestintä
 - Selkotiedote, selkovideot, viittomakieliset materiaalit, Näkövammaisten keskusliiton kanssa tuotettu materiaali
 - Nuorten äänestäjien kirje
- Selvityksessä / mahdollisia viestintämuotoja
 - Animaatio-ohjevideo äänestämisestä
 - Viestinnässä yhteistyötä Kuntaliiton, Hyvilin, STM:n kanssa
 - Jodel-AMA

Alue- ja kuntavaalien aikataulua

13.10.2024	Vaalien kampanja-aika alkaa
13.1.2025	Kirjeäänestyksen tilauspalvelu avataan
21.2.2025	Äänioikeusrekisteritietojen poimintapäivä
4.3.2025	Ehdokashakemusten jättämisen määräaika
13.3.2025	Ehdokasasettelun vahvistaminen, ehdokasnumerot julkaistaan
2.4.2025	Ennakkoäänestys kotimaassa ja ulkomaan yleisillä ennakkoäänestyspaikoilla alkaa
5.4.2025	Ennakkoäänestys ulkomailla päättyy
8.4.2025	Ennakkoäänestys kotimaassa päättyy
11.4.2025	Ennakkoäänestyksen lähetekuorten ja kirjeäänestyksen lähetekuorten tulee olla asianomaisen kunnan keskusvaalilautakunnassa ennen kello 19.00
13.4.2025	Vaalipäivän äänestys kello 9.00–20.00
14.4.2025	Tarkastuslaskennan aloittaminen
16.4.2025	Tulosten vahvistaminen